

Školení vzorkování osiva a sadby

Eliška Jurová, OOS
Praha, 13. leden 2025

Platná legislativa

- zákon č. 219/2003 Sb., o oběhu osiva a sadby, ve znění pozdějších předpisů
- vyhláška č. 61/2011 Sb., o požadavcích na odběr vzorků, postupy a metody zkoušení osiva a sadby, ve znění pozdějších předpisů
- vyhláška č. 129/2012 Sb., o podrobnostech uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu, ve znění pozdějších předpisů
- Pravidla ISTA – Metodika zkoušení osiva a sadby
- MP 041/OOS a Příručka vzorkovatele

Zákon č. 219/2003 Sb.

- pro uznávací řízení zákon stanovuje požadavek na odběr vzorku dle technologického postupu stanoveného ve vyhlášce č. 61/2011 a to buď:
 - úředně – pracovníkem Ústavu
 - pod úředním dozorem – pověřenou osobou (§ 17 odst. 3 zákona č. 219/2003 Sb.)
- na vzorkování a laboratorní zkoušení stanovuje zákon požadavek na použití mezinárodně platných metod, pokud takové existují

Vyhláška č. 61/2011

- ze dne 9. března 2011 o požadavcích na odběr vzorků, postupy a metody zkoušení osiva a sadby,
- poslední novela vyhlášky
 - č. 296/2024 Sb., účinnost od 1. 1. 2025
- členění vyhlášky
 - paragrafové znění
 - přílohy

Vyhláška č. 61/2011 (paragrafová část)

- definuje typy vzorků rozmnožovacího materiálu
- stanovuje:
 - postup při kontrole průvodních dokladů (změna v §2)
 - základní technologický postup odběru vzorků
 - minimální hmotnost laboratorních vzorků
 - postup při pochybnosti o homogenitě partie – stanovení heterogenity
 - způsob uložení partie a její dostupnost při vzorkování (změna v §6 odst.2)
 - typy obalů pro vzorky, označení a uzavření úředních vzorků
 - způsob balení a odesílání vzorků do laboratoře
 - označení vzorků sadby brambor (§2)
 - postup kontroly doručených vzorků laboratoři a postup, pokud nejsou splněny potřebné náležitosti

Přílohy vyhlášky č. 61/2011

- **Příloha č. 1 – Technologické postupy a způsoby odběru vzorků osiva a sadby a postup při zjištění heterogenity partie osiva** (pár změn u AV, velikost vzorků ke zjištění skladištních škůdců, mechanické dělení)
- **Příloha č. 2 – Vzor potisku vzorkovnice** (dříve vzor Partiového štítku, Evidence návěsek u dodavatele, Protokol o likvidaci – tyto vzory jsou již pouze na stránkách Ústavu, co musí tyto formuláře obsahovat je součástí paragrafového znění novely vyhlášky 61/2011 Sb.)
- **Příloha č. 3 – Postup pro hodnocení množitelských porostů**
- **Příloha č. 4 – Pravidla pro zakládání a vyhodnocování vegetačních zkoušek**
- **Příloha č. 5 - Maximální hmotnost partie, minimální velikost laboratorních vzorků, zkušebních vzorků a vzorků na vegetační zkoušky** (přidány nové druhy, změna názvů některých druhů, změny u hmotnosti vzorků na VZ, změna hmotnosti u laboratorního vzorku česneku)

Vyhláška č. 129/2012

- ze dne 4. dubna 2012 o podrobnostech uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu,
- poslední novela vyhlášky
 - č. 382/2024 Sb., účinnost od 1. 1. 2025
- členění vyhlášky
 - paragrafové znění – pro vzorkování důležitý:
 - § 9 Uznávání rozmnožovacího materiálu (výrobní evidence, skladová evidence, uskladnění partií, žádost o odběr vzorku, použití mobilního čistícího zařízení)
 - § 24 až 27 Označování a balení rozmnožovacího materiálu
 - přílohy (konkrétní požadavky na skupiny plodin, žádosti o pověření a informace k pověřování a kontrole PV)

Pravidla ISTA

- mezinárodně platná a uznávaná pravidla pro zkoušení osiva
- kapitola I stanovuje postup celého vzorkování od odběru dílčích vzorků až po přípravu laboratorního vzorku
- z těchto pravidel se vychází v národní legislativě, v Metodice zkoušení osiv a MP 041/OOS Vzorkování osiva a sadby

MP 041/OOS Vzorkování osiva a sadby

- zahrnuje:
 - pravomoci a odpovědnosti (vzorkovatelů, OOS, OTI, NRL)
 - vzorkování osiva (obecně)
 - pomůcky, zařízení, metody
 - kontrolu dokladů (povinnosti dodavatele, povinnosti vzorkovatele)
 - přípravu požadovaných vzorků (příprava, velikosti, adjustace, zasílání)
 - vzorkování obalovaného osiva, směsí, zdravotního stavu, cibule a česneku, brambor, standardního osiva zelenin, ovocných rodů a druhů, příměsí GMO
 - kontrola dělení
 - kontrola vzorkování
 - přílohy 1 až 10 k tomuto MP

Příručka vzorkovatele

- typy vzorků, všeobecné podmínky, povinnosti vzorkovatele, kontrola dokladů, kontrola partie na skladě
- zahrnuje podrobné postupy:
 - vzorkování (pomůcky, metody, postupy)
 - intenzita vzorkování
 - vzorkování osiva (pomůcky, zařízení, metody)
 - kontrolu dokladů (povinnosti dodavatele, povinnosti vzorkovatele)
 - přípravu požadovaných vzorků (příprava, velikosti)
 - příprava souhrnného a laboratorního vzorku
 - kontrolu dělení
 - desinfekce a čištění pomůcek
 - řízení kvality vzorkování

Vzorkování – obecná ustanovení

Vzorkování –
obecná ustanovení

- cíl vzorkování
- kdo může vzorkovat
- typy vzorků a jejich odběr
- termín vzorkování
- povinnosti vzorkovatele

Cíl vzorkování

- získat vzorek pro laboratorní nebo mechanické rozbory a vegetační zkoušky
- hmotnost vzorku musí odpovídat stanoveným hmotnostem uvedeným ve vyhlášce č. 61/2011 Sb. (příloha č. 5)
- jednotlivé složky musí být zastoupeny ve stejném poměru jako v celé partii

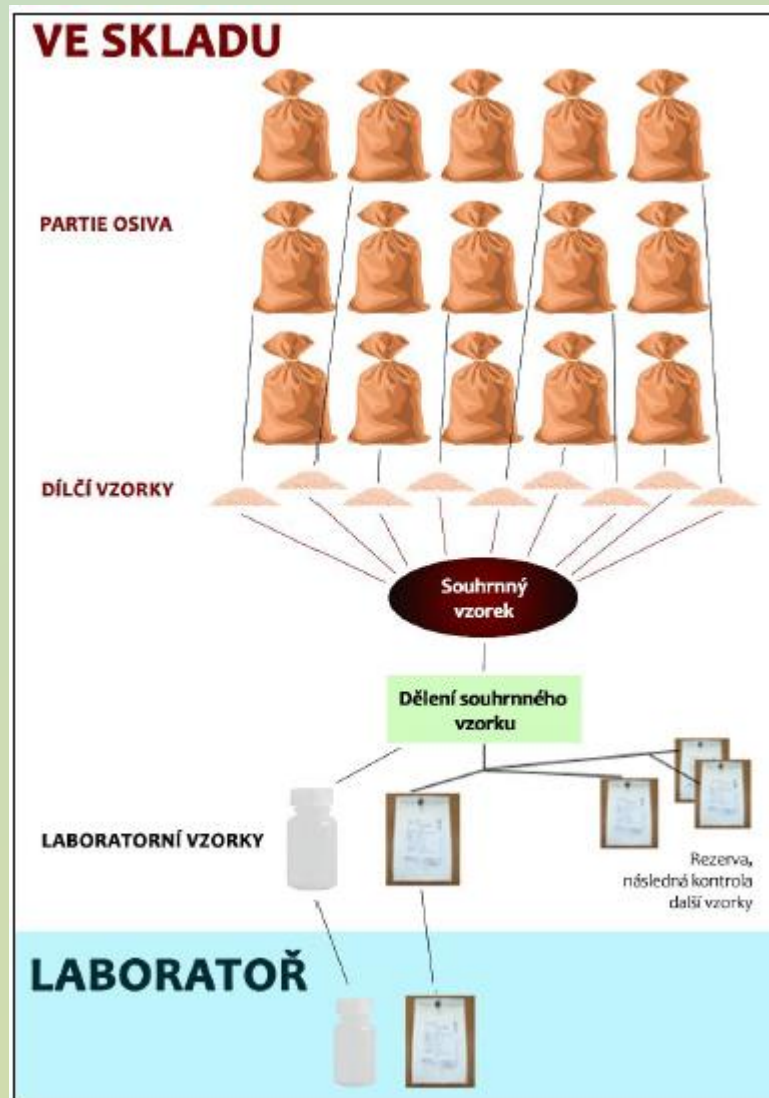
Kdo může vzorkovat

- vzorkovatel ÚKZÚZ (inspektor OTI nebo inspektor OOS)
- pověřený vzorkovatel (dle zákona č. 219/2003 Sb. podle § 17 odst. 3)
- nezávislý pověřený vzorkovatel musí mít vzorkovací místo schválené Ústavem
- vzorkování provádí v souladu s platnými právními předpisy (pravidelné proškolování a přezkušování)

Typy vzorků a jejich odběr

- Typy vzorků:
 - dílčí vzorek
 - souhrnný vzorek
 - laboratorní vzorek
 - rezervní vzorek
 - úřední vzorek
 - vzorek na vegetační zkoušku
 - kontrolní vzorek

Vzorkování –
obecná ustanovení

Typy vzorků a jejich odběr

- Vzorkovatel odebere vždy vzorek:
 - laboratorní vzorek
 - rezervní vzorek
 - a další úřední vzorek – ke zjištění KE, GLS, VZ apod.

Termín vzorkování

- po sklizni uznaného porostu, vyčištění, zabalení, adjustaci a rozdělení na partie - max. hmotnost partie rozmnožovacího materiálu je stanovena ve vyhlášce č. 61/2011 Sb. (příloha č. 5 – překročení nesmí být více než 5 %). Větší množství se rozdělí na více samostatných partií. Maximální hmotnost partie osiva trav lze zvýšit na 25 000 kg, pokud dodavatel obdržel povolení od Ústavu (**doplněno i do §3 vyhlášky 61/2011 Sb.**)
- po konečné úpravě, kdy již nemůže dojít k záměně
- pokud nejsou zjištěny příznaky heterogenity v partii osiva

Povinnosti vzorkovatele

- používat přiměřenou intenzitu odběru vzorků
- používat vhodné vybavení
- řídit se postupy odběru vzorků stanovenými platnou legislativou
- odmítnout odběr vzorků, jestliže vzorkování není možné provést správným způsobem
- vést evidenci odebraných vzorků (zadání do ISOOS, přes portál eAgri)

Fáze vzorkování

Fáze vzorkování

- 1. Kontrola průvodních dokladů
- 2. Kontrola označení partie ve skladu
- 3. Vlastní vzorkování
- 4. Příprava vzorků

1. Kontrola průvodních dokladů

Fáze vzorkování

- vyplněná a podepsaná žádost (časem bude fyz. žádost zrušena)
- kontrola průvodních dokladů k partii (doklad o uznání MP, odhad sklizně)
- kontrola výrobní evidence
- kontrola evidence návěsek, protokol o likvidaci návěsek

ev. číslo

Datum přijetí vzorku

Žádost o uznání osiva / sadby*

podle § 6 odst. 1 zákona č. 219/2003 Sb., o oběhu osiva a sadby, ve znění pozdějších předpisů

- () první uznání osiva a sadby – dělená partie () uznání osiva ze země ES
() uznání po úpravě osiva () uznání osiva ze třetí země s ekvivalencí
() uznání bez manipulace s osivem () ověření jakosti přeskladněného osiva

Uznávací řízení provede:

☐ ÚKZÚZ

☐ Pověřená osoba:

Označení a adresa (místo podnikání) dodavatele

IČO

Tel.:

e-mail:

Název druhu a odrůdy

Kategorie a generace

Rok sklizně

Číslo uznávacího listu (množitelského porostu nebo osiva)

Číslo partie

Množství

Druh balení

Počet

Údaj o chemickém nebo jiném ošetření

Přípravek

Typ návěsky

Číslo návěsky od – do

() tuzemská

() šedá

() ISTA

() OECD

Místo uložení (místo odběru vzorku)

(x) ano

() ne

Další požadavky (zkoušky, které nejsou povinnou součástí uznávání, vydání certifikátu ISTA, OECD)

Žádáme o opakování zkoušek v případě hraničních hodnot ano – ne*

Žádáme o případné uznání v nižší kategorii ano – ne*

Dodavatel vyplní pouze silně orámované části žádosti.

*nehodící se škrtněte

Úřední záznamy:

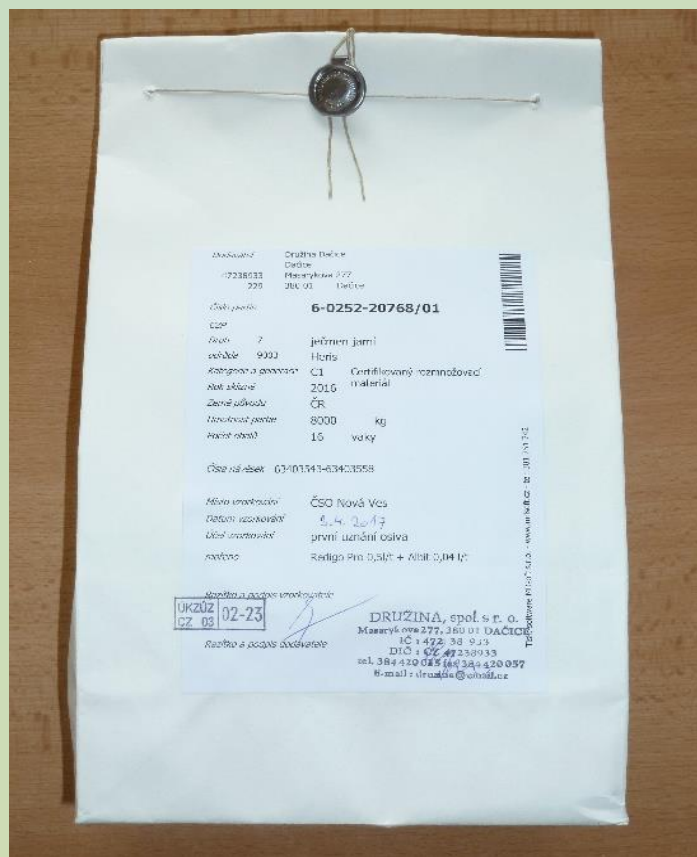
Odebrán vzorek na vegetační zkoušky ano ne*

Datum odběru vzorku:

1. Kontrola průvodních dokladů

- údaje na vzorkovnici

Fáze vzorkování

Vzorkovnice – vzor

1. Dodavatel
2. Číslo partie.....
3. Druh.....
4. Odrůda
5. Kategorie a generace osiva
6. Rok sklizně
7. Země původu.....
8. Hmotnost partie
9. Počet obalů v partii.....
10. Číslo návěsek.....
11. Místo a datum vzorkování.....
12. Razítko a podpis vzorkovatele.....
13. Účel vzorkování:
 - a) uznání osiva
 - b) nové uznání po přeskladnění
 - c) povolení obchodního osiva
 - d) vývoz – dovoz osiva
 - e) kontrolní
 - f) informační
14. Razítko a podpis dodavatele:

1. Kontrola průvodních dokladů

Fáze vzorkování

- údaje na žádosti musí odpovídat údajům na vzorkovnici
- konec zasílání fyzických žádostí závisí na digitálním podpisu dodavatele
- provozovna, kde probíhá vzorkování pro účely uznání osiva, musí být vybavena knihou z pevnou vazbou se záznamy o všech vzorkovaných partiích

(podrobnosti nově stanoveny v § 2 vyhlášky č. 61/2011)

ev. číslo Datum příjezdu vzorku

Žádost o uznání osiva / sadby*
podle § 4 odst. 1 zákona č. 218/2003 Sb., o obvodu osiva a sadby, ve znění pozdějších předpisů

() první uznání osiva a sadby – dělená partie () uznání osiva ze země ES
() uznání po úpravě osiva () uznání osiva ze třetí země s ekvivalencí
() uznání bez manipulace s osivem () ověření jakosti přeskladněného osiva

Uznávací řízení provede:
☐ UKZUZ
☐ Pověřená osoba:

Označení a adresa (místo podnikání) dodavatele IČO
Tel:
e-mail:

Název druhu a odrůdy Rok sklizení
Kategorie a generace
Číslo uznávacího lístu (možnostního počtu nebo osiva) Číslo partie

Množství Druh balení Počet
Údaj o chemickém nebo jiném ošetření Přípravek

Typ návěsky () zeměpisná () třída () ISTA () OECD
Místo sklizení (místo odběru vzorku) Číslo návěsky od - do

(S) ano () ne

Další požadavky (zkoušky, které nejsou povinnou součástí)

Žádáme o opakovaní zkoušek v případě hranolových b
Žádáme o případné uznání v nižší kategorii ano - n

Dodavatel vyplní pouze část označenou tímto štítkem

Úřední záznamy:
Odebrán vzorek na vegetační zkoušky ano ne*
Datum odběru vzorku:

Vzorkovnice – vzor

1. Dodavatel
2. Číslo partie
3. Druh
4. Odrůda
5. Kategorie a generace osiva
6. Rok sklizení
7. Země původu
8. Hmotnost partie
9. Počet obalů v partii
10. Číslo návěsek
11. Místo a datum vzorkování
12. Razítko a podpis vzorkovatele
13. Účel vzorkování:
 - a) uznání osiva
 - b) nové uznání po přeskladnění
 - c) povolení obchodního osiva
 - d) vývoz – dovoz osiva
 - e) kontrolní
 - f) informační
14. Razítko a podpis dodavatele:

2. Kontrola označení partie ve skladu

- uložení a přístupnost obalů

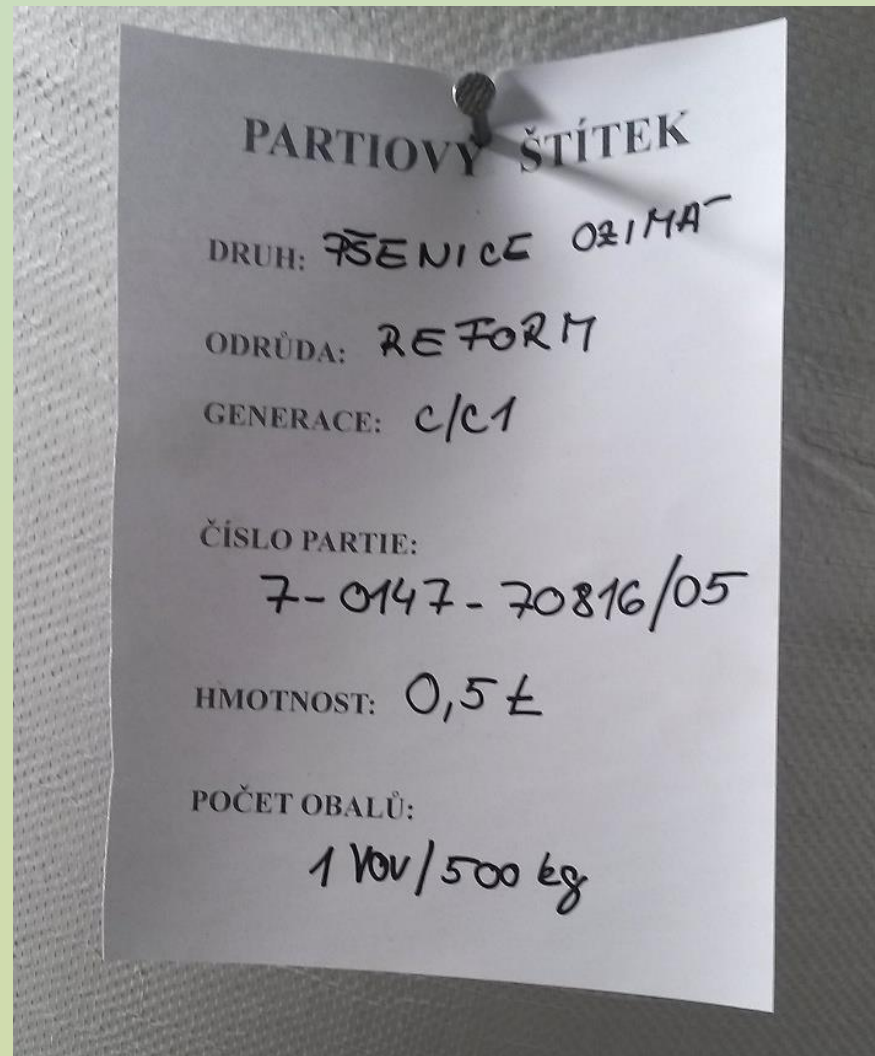
Fáze vzorkování

2. Kontrola označení partie ve skladu

- označení partie partiovým štítkem

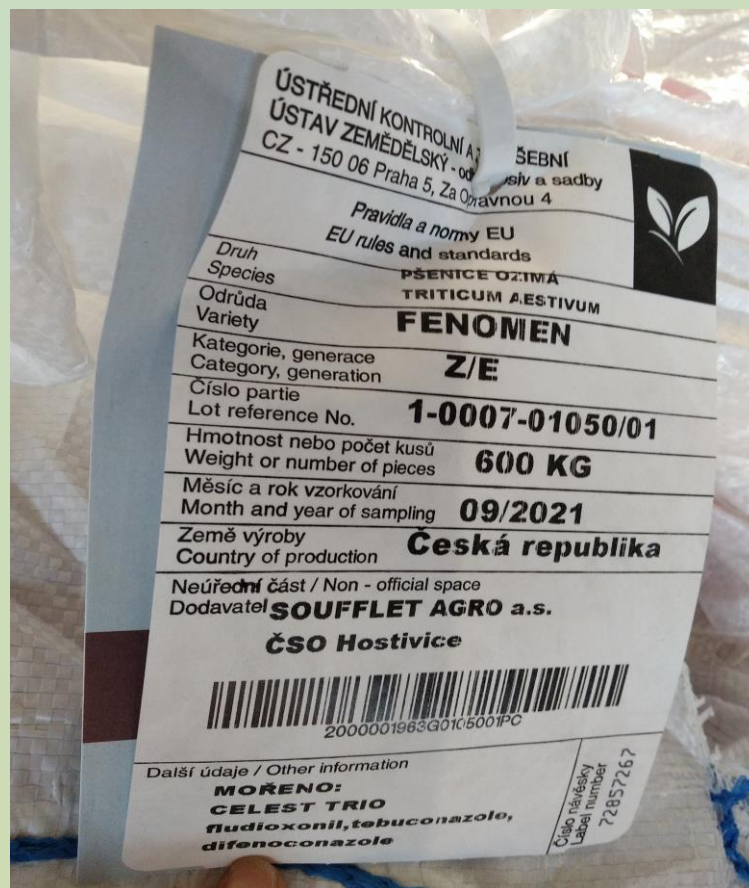
Fáze vzorkování

2. Kontrola označení partie ve skladu

- návěsky (správnost, úplnost a čitelnost údajů)
- typy návěsek dle kategorií a RL pasů:

Fáze vzorkování

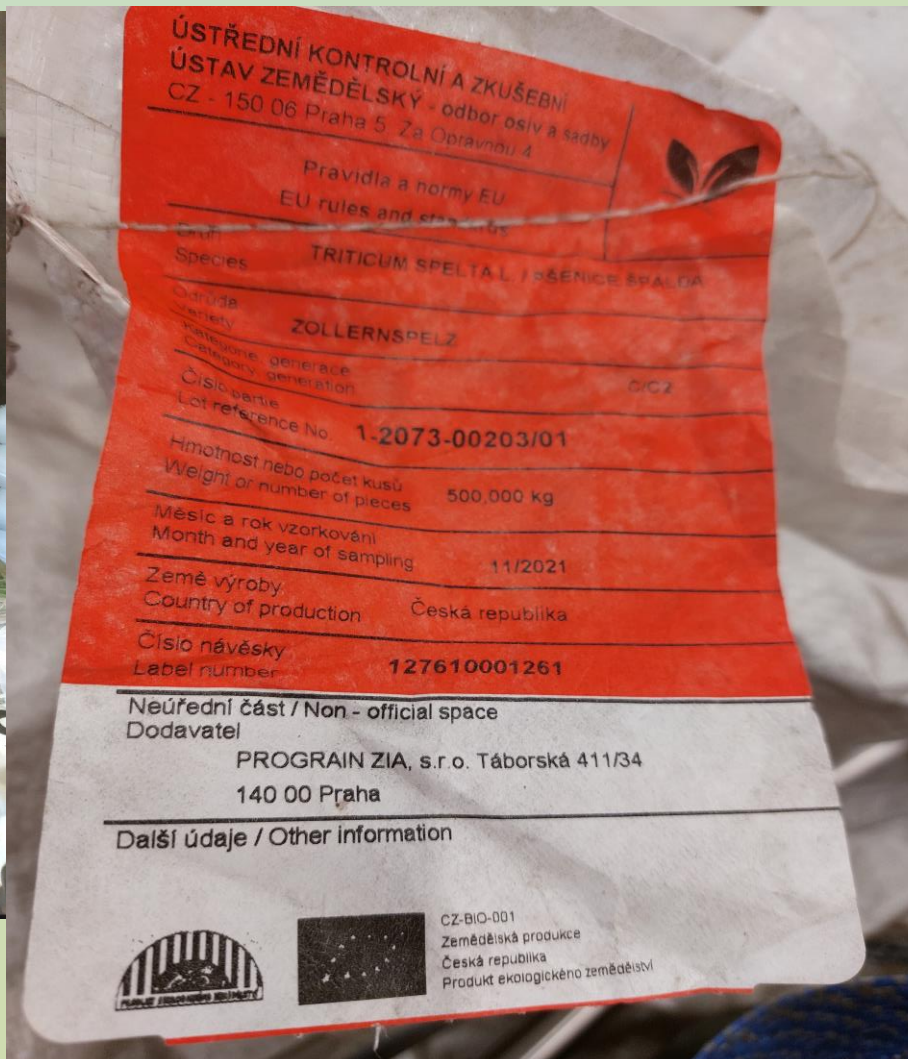
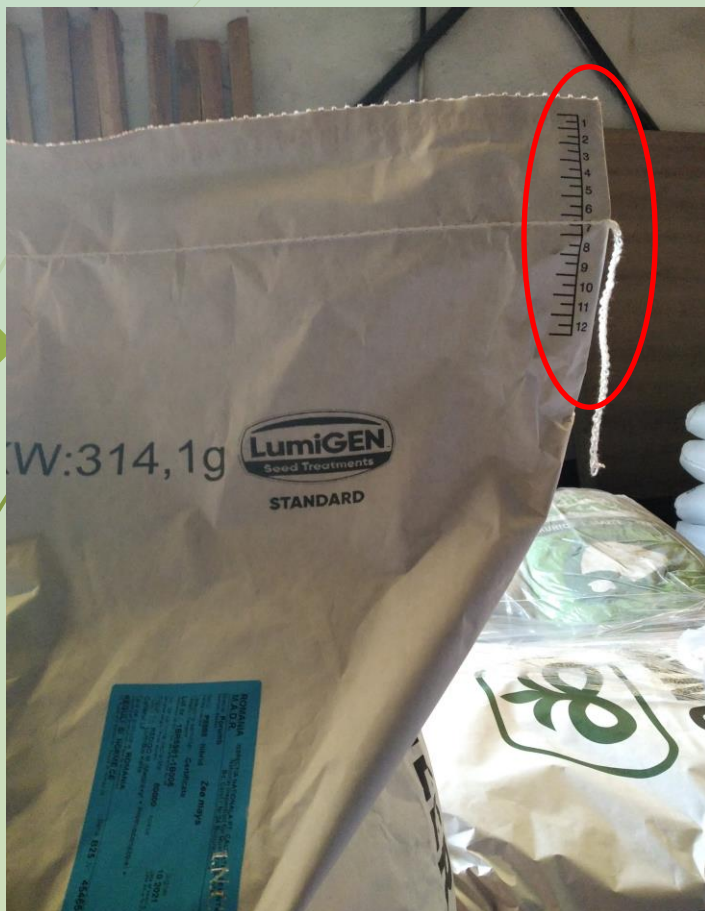

Barva návěsky	Kategorie
	RM předstupňů - SE1, SE2, SE3 RM předstupňů u brambor - PB1, PB2, PB3, PB4
	Základní RM - E Základní RM u brambor - S, SE, E
	Certifikovaný RM - C, C1 Certifikovaný RM u brambor - A, B
	Certifikovaný RM - C2, C3 (pouze len)
	Obchodní osivo - O (pouze na povolení)
	Směsi osiv
	Standardní osivo zelenin
	Osivo s neukončenou certifikací
	Osivo úředně nezapsané odrůdy (pouze na povolení)
	EHM - ekologický heterogenní materiál
	ISTA - převážně pro zeleniny a pro druhy neuvedené v druhovém seznamu vzorkované dle ISTA pravidel

2. Kontrola označení partie ve skladu

- návěsky (správnost, úplnost a čitelnost údajů)

Fáze vzorkování

2. Kontrola označení partie ve skladu

- plomby (přítomnost plomby a správnost použití)

Fáze vzorkování

2. Kontrola označení partie ve skladu

- stav obalů (uzavření, celistvost, nepoškozenost)

Fáze vzorkování

2. Kontrola označení partie ve skladu

- stav obalů (uzavření, celistvost, nepoškozenost)

Fáze vzorkování

Takto ne!!!!

3. Vlastní vzorkování

Fáze vzorkování

- technické pomůcky
- další vybavení vzorkovatele
- metody odběru dílčích vzorků
- četnost vzorkování (ve vztahu k typu a počtu obalů)
- odběr vzorků ke stanovení skladištních škůdců

3. Vlastní vzorkování

Technické pomůcky

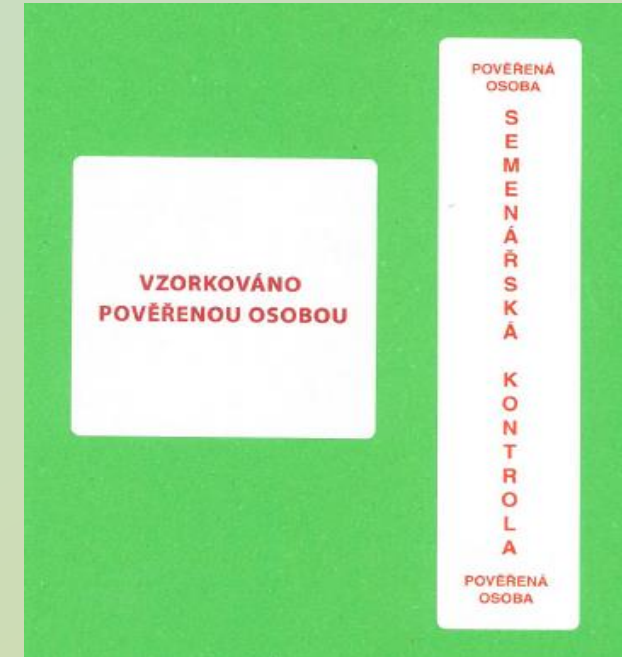
- vzorkovací zařízení
 - Nobbeho bodcové vzorkovadlo
 - tyčové dvouplášťové vzorkovadlo
 - automatické vzorkovadlo
- dělidlo s minimálně 10ti přihrádkami
- kbelík a lopatka na promíchání vzorku
- váhy
- prošívací jehla a motouz
- vzorkovnice
- neprodyšný obal (pro stanovení vlhkosti, popřípadě zjištění výskytu živočišných škůdců)
- plátěný nebo jiný prodyšný sáček
- pracovní plocha
- nový prodyšný obal pro odběr vzorků sadby brambor

3. Vlastní vzorkování

Další vybavení vzorkovatele

- úřední plomby:
 - úřední samolepící přelepky „semenářská kontrola ÚKZÚZ“ nebo „semenářská kontrola pověřená osoba“ (uzavření úředního vzorku)
 - samolepky „vzorkováno ÚKZÚZ“ nebo „vzorkováno pověřenou osobou“ (zacelení otvorů po odběru nebo podlepení dna vzorkovnice)
- tyto adjustační pomůcky musí být pod neustálým osobním dohledem vzorkovatele

3. Vlastní vzorkování

Metody odběru dílčích vzorků

- 1. Ruční odběr vzorků:
 - druhů se semeny lehce se sypajícími:
 - uzavřené obaly
 - otevřené obaly
 - druhů se semeny těžce se sypajícími
 - druhů s velmi jemnými semeny
 - malých balení
 - peckoviny
- 2. Odběr vzorků pomocí automatického vzorkovadla

3. Vlastní vzorkování

Metody odběru dílčích vzorků

Ruční odběr vzorků – druhy se semeny lehce se sypajícími

Uzavřené obaly (pomocí Nobbého bodcového vzorkovadla)

- trubice s otvorem u špičatého konce
- minimální vnitřní průměr = dostatečně široký, aby umožnil volný a hladký tok osiva včetně nečistot vzorkovadlem
- délka vzorkovadla = aby jeho oválný otvor dosáhl do středu obalu
- šířka otvoru vzorkovadla = alespoň 2x max. průměru vzorkovaných semen nebo nečistot
- délka otvoru vzorkovadla = 2x až 5x šířka otvoru
- doporučené průměry dle velikosti vzorkovaného osiva:
 - obiloviny, luskoviny (cca 14 mm)
 - větší semena (cca 20 mm)
 - jeteloviny a podobná semena (10 mm)

3. Vlastní vzorkování

Metody odběru dílčích vzorků

Ruční odběr vzorků – druhy se semeny lehce se sypajícími

Uzavřené obaly (pomocí Nobbeho bodcového vzorkovadla)

- délka vzorkovadla – 2 velikosti dle typu obalu (pytle, vaky)
- použití bodcového vzorkovadla:
 - zasunutí do obalu otvorem otočeným směrem dolů pod úhlem cca 30°
 - otočení vzorkovadlem kolem podélné osy o 180°
 - vytahování z obalu se snižující se rychlostí, přitom se jím jemně potřásá

Fáze vzorkování

3. Vlastní vzorkování

Metody odběru dílčích vzorků

Ruční odběr vzorků – druhy se semeny lehce se sypajícími

Uzavřené obaly (pomocí Nobbého bodcového vzorkovadla)

- 6 vzorkovadel podle délky a průměru
- každé Nobbého vzorkovadlo musí být označeno

Označení:

- vzorkovatelé Ústavu
(písmeno příslušného vzorkovadla + 2 čísla)
- pověření vzorkovatelé
(písmeno příslušného vzorkovadla + 3 čísla)

Typ vzorkovadla	Označení
krátké na velká semena	B
dlouhé na velká semena	A
krátké na drobná semena	C
dlouhé na drobná semena	D
krátké obilné	F
dlouhé obilné	E

Fáze vzorkování

3. Vlastní vzorkování

Metody odběru dílčích vzorků

Ruční odběr vzorků – druhy se semeny lehce se sypajícími

Otevřené obaly (dvouplášťové tyčové vzorkovadlo)

- osivo volně ložené, v bednách,
- délka vzorkovadla: min. jako výška obalu nebo naskladněného osiva
- vnitřní průměr: dostatečně široký, aby umožnil volný a hladký tok osiva včetně nečistot
- šířka otvorů ve vnějším plášti = min. 2x max. průměru vzorkovaných semen
- délka otvorů = min. 2x šířky otvoru

Každé schválené dvouplášťové vzorkovadlo má své unikátní číslo ve tvaru DV000.

3. Vlastní vzorkování

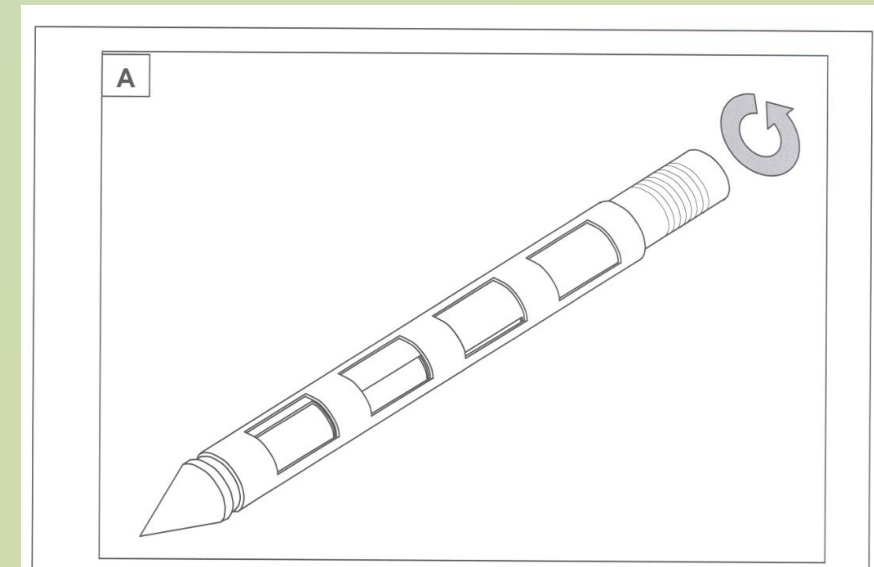
Metody odběru dílčích vzorků

Ruční odběr vzorků – druhy se semeny lehce se sypajícími

Otevřené obaly (dvouplášťové tyčové vzorkovadlo)

- použití v poloze:
 - horizontální
 - vertikální (příhrádky nebo otvory do spirály)
 - šikmé (příhrádky nebo otvory do spirály)
- použití:
 - zasunutí v uzavřeném stavu
 - pootočení trubicemi (naplnění)
 - uzavření
 - vytažení
- za jeden dílčí vzorek je považován obsah všech komor

Fáze vzorkování

3. Vlastní vzorkování

Metody odběru dílčích vzorků

Ruční odběr vzorků – druhy se semeny těžce se sypajícími

- odběr dílčích vzorků rukou:
 - u rodů: *Agropyron*, *Agrostis*,
Alopecurus, *Anthoxanthum*, *Arrhenatherum*,
Bromus, *Cymodon*, *Cynosurus*, *Dactylis*,
Deschampsia, *Elytrigia*, *Festuca*, *Holcus*,
Lolium, *Panicum*, *Poa* a *Trisetum*
 - velkosemenné luskoviny, semena s křídélky
nebo s nízkou vlhkostí, osivové pásy a rohože
- náhodný výběr pytlů
- odběr z horní, střední a dolní části

Fáze vzorkování

3. Vlastní vzorkování

Metody odběru dílčích vzorků

Ruční odběr vzorků – druhy s velmi jemnými semeny

- odběr pomocí lžičky z různých míst po vysypání na čistou podložku

Ruční odběr vzorků – malá balení

- základní jednotkou je hmotnost 100 g osiva
- při nízké hmotnosti jednotlivých sáčků jsou tyto považovány za dílčí vzorky a aniž se otevrou představují souhrnný vzorek

Ruční odběr vzorků – peckoviny (speciální školení)

- odběr z horní, střední a dolní části pytle
- pouze vzorkovatelé zaškolení k odběru peckovin

3. Vlastní vzorkování

Metody odběru dílčích vzorků

Odběr vzorků pomocí automatického vzorkovadla

- instalace AV podle technologických podmínek výrobce (na konci čisticí linky)
- splnění požadavků na provoz a zabezpečení
- pro odběr úředních vzorků – **schváleno Ústavem**

Fáze vzorkování

3. Vlastní vzorkování

Metody odběru dílčích vzorků

Odběr vzorků pomocí automatického vzorkovadla

- sběrná skříň musí být zamykatelná – přístupná pouze úřednímu vzorkovateli
- skříň vzorkovadla, časového spínače a všechny spojen na vedení od vzorkovadla do sběrné skříně musí být zaplombovány

Fáze vzorkování

Každé schválené automatické vzorkovadlo má své unikátní číslo ve tvaru AV000.

3. Vlastní vzorkování

Metody odběru dílčích vzorků

Odběr vzorků pomocí automatického vzorkovadla

Fáze vzorkování

- vedení evidence o provozu AV (datum a čas začátku a konce, druh, odrůda, číslo a hmotnost partie)
- evidence vzorkovaných partií je v knize AV vedena v tom pořadí, v jakém jednotlivé partie procházejí AV
- odběr dílčích vzorků AV musí probíhat po celou dobu procesu čištění vzorkované partie, souhrnný vzorek – obsah 1 nádoby v AV
- datum vzorkování = datum, kdy vzorkovatel odebere vzorky ze skříně AV a zkontroluje příslušnou partii ve skladu

3. Vlastní vzorkování

Četnost vzorkování (vyhláška č. 61/2011 a MP 041/OOS příloha č. 4)

Osivo v pytlích nebo v jiných obalech stejné velikosti a jednoho typu (15-100 kg)

Fáze vzorkování

Počet obalů v partii	Minimální počet dílčích vzorků
1	5 dílčích vzorků
2 - 4	3 dílčí vzorky z každého obalu
5 - 8	2 dílčí vzorky z každého obalu
9 - 15	1 dílčí vzorek z každého obalu
16 - 30	15 dílčích vzorků, každý z jiného obalu
31 - 59	20 dílčích vzorků, každý z jiného obalu
60 - 154	30 dílčích vzorků, každý z jiného obalu
155 - 400	1 dílčí vzorek z každých 5 obalů, každý vzorek z jiného obalu
401 - 566	80 dílčích vzorků, každý z jiného obalu
567 a více	1 dílčí vzorek z každých 7 obalů, každý vzorek z jiného obalu

U partií s obaly < 15 kg, obaly slučovány do vzork. jednotek do 100 kg = obal

3. Vlastní vzorkování

Četnost vzorkování (vyhláška č. 61/2011 a MP 041/OOS příloha č. 4)

Osivo v obalech větších než 100 kg (kontejnery, vaky, volně ložené osivo, vzorkování z proudu osiva)

Fáze vzorkování

Hmotnost partie	Minimální počet dílčích vzorků
do 500 kg	nejméně 5 dílčích vzorků
501 až 3 000 kg	jeden dílčí vzorek z každých 300 kg, nejméně však 5 dílčích vzorků
3 001 až 20 000 kg	jeden dílčí vzorek z každých 500 kg, nejméně však 10 dílčích vzorků
20 001 a více kg	jeden dílčí vzorek z každých 700 kg, nejméně však 40 dílčích vzorků

3. Vlastní vzorkování

Odběr vzorků ke stanovení skladištních škůdců

- odběr dílčích vzorků přímo do neprodyšných obalů; takto vzniklý souhrnný vzorek se odesílá přímo k rozboru
- odběr střídavě:
 - z dolní části pytle (do výšky 200 mm)
 - z části pytle nad 200 mm z obvodové vrstvy
 - z části pytle nad 200 mm z vnitřní vrstvy
- počet dílčích vzorků – tab. četnosti vzorkování do 100 kg
- u velkoobjemových obalů a volně loženého osiva se provádí odběr dílčích vzorků z míst, kde lze očekávat jejich výskyt (zavhlá míst, místa u podlahy, stěn apod.)
- velikost vzorků = velikosti laboratorního vzorku ~~(výjimka u olejnin a přadných rostlin = 250 g)~~ – výjimka vyjmuta z novelty vyhlášky 61/2011 Sb.

4. Příprava vzorků

Vzorek na stanovení vlhkosti

- vyhláška č. 129/2012 Sb. uvádí u všech druhů uvedených v druhovém seznamu nejvyšší povolený obsah vlhkosti osiva – překročení limitu je důvodem k neuznání
- postup
 - souhrnný vzorek – promíchán (lopatkou) nebo rozdělen pomocí mech. dělidla a opětovně smíchán (max. 3x)
 - odběr ze tří různých částí (horní, střední, dolní)
- do neprodyšných obalů (PP, PE lahvičky s uzávěrem; 50 až 500 ml dle požadované minimální hmotnosti laboratoře) naplněných až po hrdlo
- vzorkovnice musí být označena číslem partie

4. Příprava vzorků

Příprava souhrnného a laboratorního vzorku

- souhrnný vzorek
 - vznikne sloučením dílčích vzorků, pokud se jeví jako jednotné
 - pokud se nejeví jako jednotné, vzorkování dané partie musí být zastaveno
 - při promíchávání SV opakovaným použitím mech. dělidla nesmí být vzorek mezi jednotlivými použitími dělidla promícháván ručně
 - je-li obtížné SV v podmínkách skladu promíchat a redukovat, doručí se celý do laboratoře k redukci (velikostně odpovídat počtu připravovaných vzorků), odebere se pouze vzorek na vlhkost
- laboratorní (a další) vzorek
 - vznikne promícháním a redukcí SV
 - principy dělení – samostatná přednáška

4. Příprava vzorků

Hmotnost laboratorního vzorku a dalších vzorků

- ISTA pravidla (vyhláška č. 61/2011 Sb., příloha č. 5)
 - min. hmotnost LV pro jednotlivé druhy
 - min. hmotnost vzorků pro VZ
- u hybridních odrůd zeleniny v F1 generaci může být min. hmotnost LV snížena na $\frac{1}{4}$ hmotnosti požadované vyhláškou (alespoň 5 g a alespoň 400 semen)
- povolené překročení hmotnosti LV je max. + 30 %
- nedodržení předepsané hmotnosti je důvodem nepřijetí vzorku ke zkoušení (hmotnost vzorkovnice není součástí LV)
- při odběru vzorku na zdravotní stav je třeba desinfikovat použité pomůcky (před i po vzorkování), aby se zamezilo kontaminaci osiva

4. Příprava vzorků

Hmotnost laboratorního vzorku a dalších vzorků

- vzorek pro stanovení vlhkosti
 - velikost 50-100-250 g dle požadavku laboratoře
- vzorek pro stanovení KE a GSL – 100 g
- elektroforetická zkouška odrůdové pravosti a čistoty
 - pravost odrůdy u osiva – 250 g (obiloviny), 500 g (luskoviny), 50 g (trávy)
 - čistota odrůdy – příloha č. 5 vyhlášky, sloupec č. 4
 - 10 hlíz sadby brambor na určení pravosti odrůdy
 - 100 hlíz sadby brambor pro určení čistoty partie

4. Příprava vzorků

Hmotnost laboratorního vzorku a dalších vzorků

- samostatný vzorek pro stanovení zdravotního stavu
 - 500 g obilniny, luskovin
 - 50 g olejnin
- vzorek na kontrolu příměsi GMO – zkušební vzorek je 3000 semen
(odebírají se 3 vzorky – laboratoř, rezerva u dodavatele, rezerva Ústavu)
- vzorek na kontrolu směsí - hmotnost LV směsí se řídí komponentem, který má největší hmotnost LV při samostatném rozboru; pokud partie směsí obsahuje malá balení, je vhodné odebrat 1 malé balení o hmotnosti max. do 1,5 kg, v případě travních směsí dostačuje 500 g
- velikosti vzorků na samostatná stanovení – tab. č. 1 v MP 041/OOS

4. Příprava vzorků

Odběr vzorku k vystavení certifikátů ISTA a OECD

- odběr vzorků může provést pouze inspektor Ústavu
- vzorkování probíhá z *konečných uzavřených obalů*
(nelze brát vzorek z automatického vzorkovadla ani z beden)
- při požadavku dodavatele na certifikát OECD musí mít partie OECD návěsky (vystavuje Ústav) a je odebrán vzorek na výstupní VZ
- OECD certifikát je vždy vydáván spolu s ISTA certifikátem
- ISTA certifikát lze vydat bez OECD certifikátu

4. Příprava vzorků

Odběr vzorku - Prolongace

- ověření jakosti přeskladněného osiva
- lze požádat po 30.6. následujícího roku
- stanovuje se *čistota, JRD, klíčivost*
- samostatné stanovení klíčivosti není možné
- vzorek na vlhkost se neodebírá
- vzorkování probíhá dle platné metodiky odběru vzorku

Kontrola a čištění Nobbého vzorkovadla

- před samotným odběrem vzorku by měla být zkontrolována čistota vzorkovadla (např. vyklepáním, vyčištěním)
- čím hladší je vnější povrch vzorkovadla, tím lépe se zasunuje do obalu

Kontrola a čištění
vzorkovadla

- aby bylo vzorkovadlo hladké a čisté, lze jej čas od času omýt např. kyselinou citrónovou, případně lihem
- v případě odběru vzorku na zdravotní stavy, je nutné vzorkovadlo před použitím vyčistit a vydesinfikovat, a to i mezi odběry vzorků z různých partií, kdy se bude odebírat zdravotní stav
- technický líh, práškový Virkon S, 1% roztok a přípravek Disinfekto s účinnou látkou benzylammoniumchlorid (spray)
- otřít z venku lehce napuštěným hadříkem nebo použít sprej a na vnitřek použít hadřík přes sadu na čištění, očistit otvor na spodní straně štechru
- pokud bude použito ke vzorkování na uznávací řízení jiné ruční vzorkovadlo (např. dvouplášťové) probíhá čištění a desinfekce obdobně

- čím více je vnitřní povrch vzorkovadla vyleštěný, tím volněji osivo protéká
- k vyčištění vnitřku a udržení hladkosti se mohou použít nástroje na čištění zbraní nebo lahví

Kontrola a čištění
vzorkovadla

Adjustace vzorků

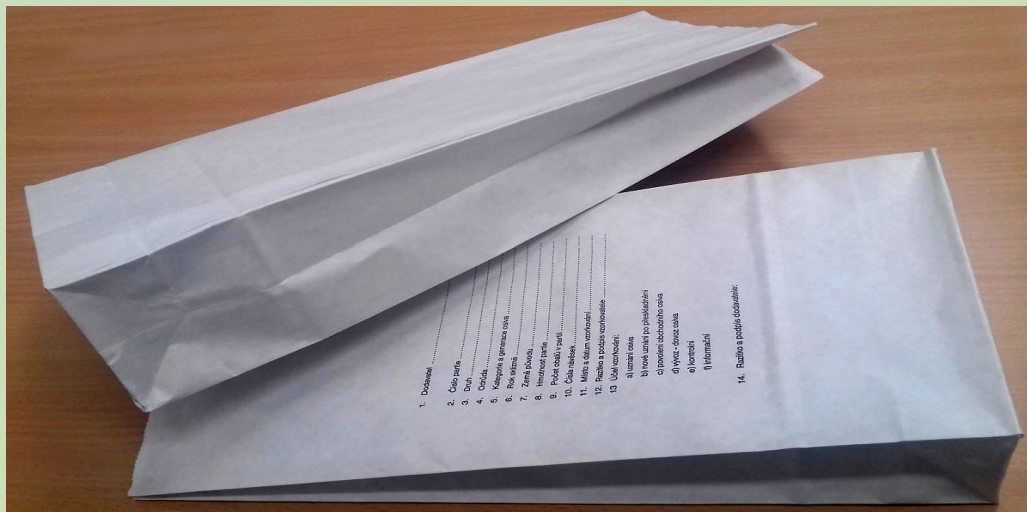
- uložení, označení a uzavření úředního vzorku do obalu opatřeného pojistkou, tak aby nebyla možná manipulace se vzorkem bez zjevného porušení úřední pojistky
- úřední pojistka
 - kovová plomba
 - samolepka „semenářská kontrola“
- obaly pro úřední vzorky:
 - vícevrstvé papírové vzorkovnice
 - vzorkovnice z neprodyšného materiálu
 - pytle z husté tkaniny nebo prodyšné
- označení vzorků
- uzavření obalů

5. Adjustace vzorků

Obaly pro úřední vzorky

- vícevrstevné papírové vzorkovnice (podlepené dno, slepené boční stěny, předepsané údaje)
- jsou určeny pro zkoušku klíčivosti, čistoty a polní zkoušky (prodyšný materiál)

Fáze vzorkování

5. Adjustace vzorků

Obaly pro úřední vzorky

- vzorkovnice z neprodyšného materiálu vzduchotěsně uzavřené
- jsou určeny pro zkoušku vlhkosti, na přítomnost živočišných škůdců, osivo záměrně podsušené k balení do plynotěsných obalů

Fáze vzorkování

5. Adjustace vzorků

Obaly pro úřední vzorky

- pytle pro vzorky sadby brambor – nepoužité z natolik husté tkaniny, která zamezí nežádoucímu vypadávání zeminy a jiných nečistot
- pytle pro vzorky sazečky, česneku - prodyšné

5. Adjustace vzorků

Označení vzorků

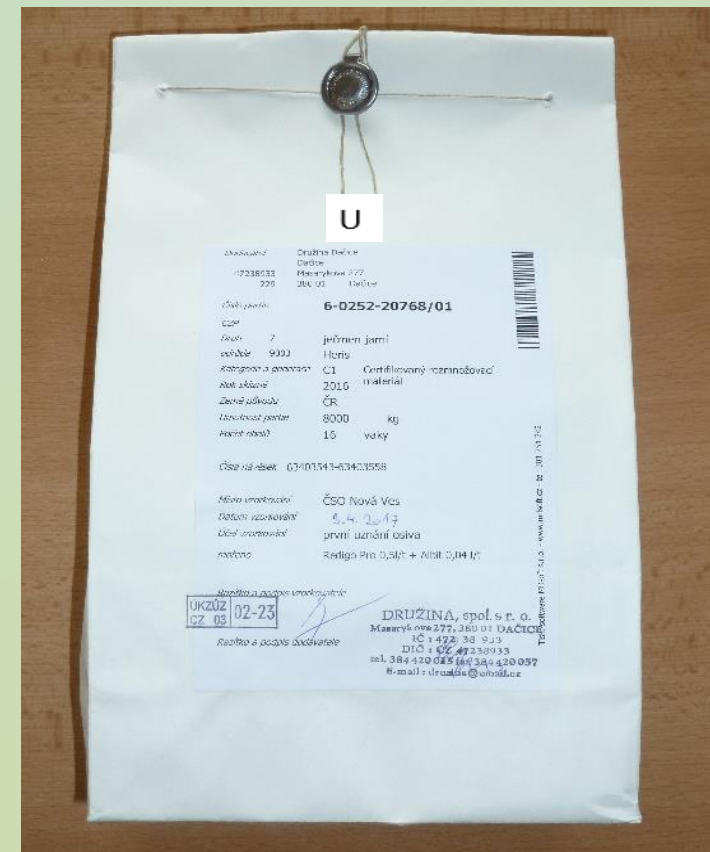
- musí být zřejmá souvislost mezi množitelským porostem, partií a vzorkem
- doklad o rozboru je vydán Ústavem nebo pověřenou osobou jen na základě rozboru úředního vzorku
- úřední vzorky musí být vzorkovatelem řádně uzavřeny, označeny (**Označení vzorků na vzorkovnici – příloha č. 6 MP 041/OOS**) a opatřeny úřední pojistkou

5. Adjustace vzorků

Způsoby uzavření obalů

- prošíť motouzem a následné zaplombování
- přelepení samolepící přelepku s označením
- „semenářská kontrola“, razítko a podpis

Fáze vzorkování

5. Adjustace vzorků

Odeslání vzorků

- vzorky zabaleny tak, aby nedošlo k poškození při přepravě
- vzorkovatel připraví vzorky k odeslání, zaplombuje obal
 - pytel – úvazek + plomba
 - krabice – přelepky
- poštou – vzorky v papírových sáčkích se vkládají jednotlivě do plátěných sáčků a celý obsah se zaplombuje (max. 10 kg v zásilce)
- odeslání bez zbytečného prodlení na náklady dodavatele
 - NRL OS Praha (ISTA, OECD, všechny kategorie a generace)
 - NRL OS Brno (vše mimo ISTA a OECD)
 - Pověřená laboratoř (pouze generace certifikované)
 - VZ – stanice Přerov n.L., Hradec n.S, poštou nebo referent OdTK OOS
- přesné adresy zaslání vzorků jsou uvedeny v MP 041/OOS
- za včasné zaslání vzorku do laboratoře či na stanici pro polní vegetační zkoušky odpovídá vzorkovatel

Zadávání vzorkování do modulu Vzorkování v ISOOS nebo mobilní aplikace Vzorkování

Zadávání vzorkování

- pokud má být vzorek přijat do laboratoře, musí být vzorkování zadáno v systému
- inspektor ÚKZÚZ zadává vzorkování zpravidla do ISOOS, ale je možnost i přes mobilní aplikaci (**mobilní aplikaci budou mít k dispozici všichni inspektoři ÚKZÚZ**)
- pověřený vzorkovatel zadává vzorkování přes mobilní aplikaci
- **novinka** - aplikace Vzorkování a modul Vzorkování v ISOOS má novou funkcionalitu, a tou je možnost vložení obrázků

Hledat

 [TÉMATÁ](#) [KONTAKTY](#) [ÚŘEDNÍ DESKA](#) [TISKOVÝ SERVIS](#) [LEGISLATIVA](#) [FORMULÁŘE KE STAŽENÍ](#) [VEŘEJNÉ ZAKÁZKY](#)

Osivo a sadba

.... bez kvalitního osiva a sadby není pěstitelského úspěchu!

OSIVO A SADBA

Registrace a oprávnění k vydávání RL pasů

Certifikace

Uznávání osiva a sadby

Seznamy vzorkovatelů

Elektronický přenos dat

Sadba brambor

Certifikace OECD

Certifikace ISTA

Návěsky

Plodiny mimo legislativu ČR regulované v EU

Zápis vzorků osiva

Návod na používání aplikace vzorkování osiv pro pověřené vzorkovatele

Školení, pokyny a jiné informace

Kontrolní činnost

Ústav je národní určenou autoritou, která kontroluje uvádění rozmnožovacího materiálu do oběhu a certifikuje osivo podle Schémat pro odrůdovou certifikaci osiva OECD a Pravidel I osoby, které zajišťují úkony v rámci uznávacího řízení, jako jsou přehlídky množitelských p a laboratorní zkoušení osiva. Ústav dále provádí úřední dozor nad dodavateli standardních materiálu zeleniny a nad dalšími činnostmi, které vyplývají z [legislativy EU](#) a [národní](#).

Do oběhu se smí uvádět rozmnožovací materiál zemědělských druhů a zeleniny pouze:

1. je-li uznán v kategoriích šlechtitelský rozmnožovací materiál, rozmnožovací materiál p rozmnožovací materiál nebo certifikovaný rozmnožovací materiál,
2. jako standardní osivo zeleniny,
3. je-li povolen Ústavem jako obchodní osivo,
4. jako směs osiv zemědělských druhů, zeleniny, případně rostlinných druhů neuvedených

Tyto činnosti zajišťuje:

Zadávání vzorkování

Rozpracované

Odeslané

Zpracované ISOOS

Nastavená filtrace je na datum odběru od **12. 12. 2024** do **12. 1. 2025**

Stav	Číslo partie	Datum odběru	Místo odběru	Edit
Vypadá to, že vaše lokální uložení neobsahuje žádná data. Zkuste znovu provést synchronizaci nebo nastavit filtr.				

Zápis nového vzorku

Nově je možné přes QR kód
načíst základní údaje o vzorkovaném
osivu (závisí na dodavateli, zda má
QR kód u osiva zavedeny).
Je třeba zadávat také čísla AV a DV.

Nový formulář

Formulář

Fotografie (0)

Pozn.

Obecné informace

Skenovat/zadat QR kód

Číslo partie

Datum odběru

dd . mm . rrrr

Dodavatel - kód

Inspektor

1 - Eliška Jurová

Místo odběru

Způsob vzorkování

R - Ručně

Číslo vzorkovadla

Kod	Jméno
-----	-------

Přidat

Zpět

Uložit

Dokončit

Po dokončení zadání vzorkování je vzorkovatel vyzván k připojení fotografie (v pdf nebo jpg formátu). Je tak možnost přikládat návěšky na tuzemské osivo i dovozové ale také protokol o přebalení, atd. kterýkoliv doklad vztahující se k danému vzorkování.

Typy odebraných vzorků - Uznání

- ☐ První uznání
- ☐ Druhé vzorkování
- ☐ Prolongace
- ☐ Druh neuveden v druhovém seznamu
- ☐ Rezervní vzorek
- ☐ Mechanický rozbor brambor
- ☐ Elisa
- ☐ Revize

Typy odebraných vzorků - Kontrola I

- ☐ Oběh
- ☐ Směs osiv
- ☐ Standardní osivo
- ☐ Namořenost
- ☐ GMO
- ☐ Vegetační zkouška
- ☐ Dovoz brambor
- ☐ Po namoření, přebalení **plynování**

Typy odebraných vzorků - Kontrola pověřených osob, vnitřní kontrola a zaškolování

- ☐ Následná kontrola
- ☐ Kontrola PV
- ☐ Kontrola SI
- ☐ Vzorek zaškolovaného
- ☐ Souběžné ověřovací laboratorní zkoušky

Typy odebraných vzorků - Na žádost dodavatele

- ☐ Akreditace
- ☐ Informativní rozbor
- ☐ Vegetační zkouška na žádost
- ☐ Rezerva na žádost

Další odebrané vzorky

- ☐ Dělená partie
- ☐ Vzorek pro stanovení hádátka
- ☐ CMI
- ☐ GLS + KE
- ☐ Zdravotní stav
- ☐ Mořený vzorek k sekci „Uznání“

Zpět Uložit Dokončit

ISOOS

Zadávání vzorkov

Obecné informace				
Číslo partie			Datum odběru	12.01.2025
Dodavatel				
Inspektor	0001 - Jurová Eliška, Ing.			
Místo odběru				
Způsob vzorkování	Ručné	Číslo vzorkovadla		
Zaškolovaný	Kód	Jméno		Přidat
Typy odebraných vzorků - Uznání První uznání ☐ Druhé vzorkování ☐ Prolongace ☐ Neuvedeno v druh. sez. ☐ Rezervní vzorek ☐ Mech. rozbor brambor ☐ Elisa ☐ Revize ☐ Dělená partie ☐				
Typy odebraných vzorků - Kontrola I Oběh ☐ Směs osiv ☐ Standardní osivo ☐ Namořenost ☐ GMO ☐ Vegetační zkoušky ☐ Dovoz brambor ☐ Po namoření, přebal., plynování ☐				
Typy odebraných vzorků - Kontrola pověřených osob, vnitřní kontrola a zaškolování Následná kontrola ☐ Kontrola PV ☐ Kontrola SI ☐ Vzorek zaškolovaného ☐ SOLZ ☐				
Typy odebraných vzorků - Na žádost dodavatele Akreditace ☐ Informativní rozbor ☐ Vegetační zkouška ☐ Rezerva na žádost ☐				
Další odebrané vzorky Stanovení háďátka ☐ CMI ☐ GLS + KE ☐ Zdravotní stav ☐ Mořený vzorek k sekci „Uznání“ ☐				
Přílohy	Název	Přípona	Velikost	Datum vytvoření

nově lze vkládat
fotografie

Zaved'te si prosím přikládání fotografií jako součást procesu vzorkování.

Novinky leden

Hlavní lednovou novinkou je **účinnost nového ceníku** za úkony prováděné nejen v rámci certifikace osiva a sadby. S ohledem na zjednodušení došlo ke sloučení sazeb u vzorkování, a to takto:

Vzorkování osiva ve skladu:

ručně Nobbého bodcovým vzorkovadlem - zemědělské druhy - 240 Kč

ručně Nobbého bodcovým vzorkovadlem - zeleniny, květiny, léčivé a aromatické rostliny - 125 Kč

ručně **dvouplášťovým vzorkovadlem** - 300 Kč

ručně druhy se špatnou sypavostí (dle tabulky v příloze ceníku) - 315 Kč

automatickým vzorkovadlem - 140 Kč

Ostatní ceny se navyšují. K rozšíření ceníku došlo v oblasti pověřování osob, kde jsou nově zavedené platby za úkony při zaškolování osob k přehlídkám porostů a ke vzorkování.

Další informace:

14.1.2025 - Test na vzorkování pro pověřené vzorkovatele (pověřené osoby i inspektory ÚKZÚZ). Odkaz na test bude zaslán během odpoledne 13.1.2025. Test bude přístupný od 6:00 do 20:00. Je povinný pro všechny pověřené vzorkovatele, nepovinný pro vzorkovatele v zaškolení.

27.1.2025 – Školení na téma Novinky v osivářské legislativě 2024/2025, Návěsky na osivo. Pro pověřené osoby bude odkaz na školení vyvěšen na internetových stránkách.

Jaro 2025 – speciální školení na vzorkování zelenin, květin, aromatických rostlin (nejedná se o odběr barevných sáčků, pouze někteří inspektoři), speciální školení na vzorkování stromů a keřů (pouze někteří inspektoři).

Informace pro vzorkovatele

Kontrola dělení na dělidle - připomenutí:

- všichni, kteří využívají k přípravě vzorku dělení na dělidle
- 1x ročně
- formulář dostupný pro zápis v DMS u MP 041/OOS nebo na stránkách Ústavu v sekci Pověřování (<https://ukzuz.gov.cz/ssl/portal/ukzuz/osivo-a-sadba/poverovani/formulare>)
- nevyplňovat ručně, doplňovat do excelovské tabulky (méně chyb)
- doplňované hmotnosti na 1 desetinné místo
- nezapomínat na zvážení kalibračního vzorku před kontrolou dělení na poloviny a po kontrole rozdělených frakcí (přepisováním starších formulářů vznikají chyby)
- **přesný postup nově v Příručce vzorkovatele**

Informace pro vzorkovatele

Dělené partie - připomenutí:

- služba pro dodavatele
- realizace osiva z množitelského porostu v kategorii RMP či Z/E postupně v různých nižších nebo i stejných kategoriích a generacích
- partie je připravena ke vzorkování stejně jako k uznávacímu řízení – v žádosti i na vzorkovnici je uvedeno, že se jedná o dělenou partii – vystaven je posudek
- vlastní uznání probíhá až dle požadavků dodavatele
- partii lze rozdělit maximálně na 5 dílů (5 uznávacích listů)
- pokud je požadavek na více dílů – přes přebalovací protokol
- vše podrobně popsáno v MP 041/OOS

Informace pro vzorkovatele

Po plynování (nálezu živého škůdce) - připomenutí:

- osivo je při likvidaci škůdce vysypáno z původních obalů, inspektor provede celé vzorkování znovu (nová žádost, II. Vzorkování po plynování)
- osivo při likvidaci škůdce zůstává v původních obalech, inspektor odebere pouze kontrolní vzorek po plynování (popřípadě zmrazení) – nová žádost se neposílá, maximálně původní s doplněným údajem „ po plynování, datum a podpis“ (pouze do doby, než budou odstraněny papírové žádosti)

Informace pro vzorkovatele

Druhy s dobrovolnou registrací - připomenutí:

- druhy, jejichž odrůdy jsou dobrovolně v ČR registrované
- druhy jsou uvedeny ve vyhlášce č. 378/2010 Sb.
- partie těchto odrůd musí mít úřední návěšku s národní certifikací
- k 12.1.2025 jsou to:
 - jetel luční x jetel prostřední – Pramedi
 - bér italský – Ruberit, Rucereus
 - (podaná žádost o registraci pohanky Zita)

Národní certifikace
National certification
CZ - ÚKZÚZ, Za Opravou 4, 150 06 Praha 5

Národní certifikace
National certification
CZ - ÚKZÚZ, Za Opravou 4, 150 06 Praha 5

Národní certifikace
National certification
CZ - ÚKZÚZ, Za Opravou 4, 150 06 Praha 5

Druh
Species
Odrůda
Variety
Kategorie, generace
Category, generation
Číslo partie
Lot reference No.
Hmotnost nebo počet kusů
Weight or number of pieces
Měsíc a rok vzorkování
Month and year of sampling
Země výroby
Country of production
Číslo návěšky
Label number
Dodavatel / Supplier

Neúřední část / Non - official space

Informace pro vzorkovatele

NK – kontrola vzorkování:

- dosud – plán kontrol stanoven vždy na začátku sklizňového roku.
- od 1.1. 2025 bude plán kontrol stanoven na kalendářní rok (do konce ledna bude plán zaslán na pobočky)
- audit na místě (úřední dozor) – z OOS jednou za 3 roky na každého vzorkovatele, v mezidobí kontroluje specialista

Informace pro vzorkovatele ÚKZÚZ

Kontrola oběhu zelenin v roce 2025:

- tabulka již připravena v Teams (jen zadat data, tabulku neupravovat!!!!!!!!!!)
- každému regionu je přiřazen počet odebraných vzorků (záleží na každém regionu, jak si počty mezi inspektory rozdělí)
- odebrané vzorky zadávat včas, aby nevznikaly duplicity
- neodebírat druhy mimo druhový seznam (MP 17/OOS)
- vzorky A, B budou známy do 4.2.2025
- vzorky (sáčky zelenin) zasílat do laboratoře vždy označené (s identifikací místa odebrání, firmy u které byly vzorky odebrány, data a jméno inspektora, který vzorky odebral)

Informace pro vzorkovatele ÚKZÚZ

Zadávání do vzorkování:

- fakturace – fakturaci zadávat pouze u jedné položky z dané partie (např. U jde do PL, ZS do NRL OS Brno)
- u brambor – zaškrtnout ve vzorkování pouze to, co vzorkuji (mechanický rozbor, revize, elisa), pokud chybí fakturace, napsat do poznámky – v průběhu jara bude doprogramováno

Děkuji za pozornost